

UZASADNIENIE

Przepis art. 6a ust. 12 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2017 r. poz. 1189 i 2203) upoważnia ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania do określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowych kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczycieli, w tym nauczycieli zajmujących stanowiska kierownicze, szczegółowego zakresu informacji zawartych w karcie oceny pracy, składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego oraz szczegółowego trybu postępowania odwoławczego.

Powyższe kwestie reguluje obecnie rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 grudnia 2016 r. w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczyciela, trybu postępowania odwoławczego oraz składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego (Dz. U. poz. 2035 oraz z 2017 r. poz. 2043). Z uwagi jednak na to, że z dniem 1 września 2018 r. w związku z art. 76 pkt 3 lit. 1 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz. U. poz. 2203), brzmienie przepisu upoważniającego zawartego w art. 6a ust. 12 ustawy – Karta Nauczyciela ulega zmianie, zachodzi konieczność wydania nowego aktu wykonawczego (§ 32 ust. 2 załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” - Dz. U. z 2016 r. poz. 283).

Projekt rozporządzenia określa szczegółowe kryteria i tryb dokonywania oceny pracy nauczycieli, zakres informacji zawartych w karcie oceny pracy, skład i sposób powoływania zespołu oceniającego oraz tryb postępowania odwoławczego.

W § 2 – 5 projektu rozporządzenia określa się szczegółowe kryteria oceny pracy odpowiednio nauczyciela stażysty, nauczyciela kontraktowego, nauczyciela mianowanego i nauczyciela dyplomowanego.

Zgodnie z propozycją nauczyciel stażysta będzie oceniany w oparciu o 8 kryteriów oceny pracy. Kryteria oceny pracy nauczyciela kontraktowego będą obejmowały kryteria określone dla nauczyciela stażysty oraz 5 kryteriów oceny pracy określonych dla nauczycieli kontraktowych. Nauczyciela mianowanego ocenia się z uwzględnieniem kryteriów określonych dla nauczycieli stażystów i nauczycieli kontraktowych, a dodatkowo 5 kryteriów przewidzianych dla nauczycieli na tym stopniu awansu zawodowego.

Dla nauczyciela dyplomowanego, obok konieczności spełnienia kryteriów określonych dla nauczyciela stażysty, kontraktowego i mianowanego, określa się 3 kryteria obligatoryjne, które muszą być spełnione przez wszystkich nauczycieli na tym stopniu awansu zawodowego, a ponadto nauczyciele ci muszą spełnić co najmniej dwa kryteria spośród czterech do wyboru.

Wspólnym kryterium dla nauczyciela stażysty, nauczyciela kontaktowego oraz nauczyciela mianowanego, których ocena pracy dokonywana jest na zakończenie stażu na kolejny stopień awansu zawodowego, jest też stopień realizacji planu rozwoju zawodowego.

W ustawie o finansowaniu zadań oświatowych wprowadzono konieczność ustalania regulaminów (na podstawie art. 6a ust. 14–17 ustawy – Karta Nauczyciela), określających wskaźniki oceny pracy nauczycieli, odnoszące się do poziomu spełniania poszczególnych kryteriów oceny pracy nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego oraz uwzględniające specyfikę pracy w danej szkole. W § 6 projektu proponuje się określenie sposobu ustalania oceny pracy nauczyciela. Zatem ustalanie oceny pracy nauczyciela polega na ustaleniu poziomu spełniania poszczególnych kryteriów oceny pracy przy pomocy wskaźników oceny pracy określonych w regulaminie, o którym mowa w art. 6a ust. 14 Karty Nauczyciela, z uwzględnieniem wszystkich kryteriów oceny pracy, które nauczyciel musi spełnić na danym stopniu awansu zawodowego. Analogiczny przepis zawarty jest też w § 12 ust. 2 projektu rozporządzenia i dotyczy sposobu ustalania oceny pracy dyrektora szkoły.

Jednocześnie określa się procentowe poziomy spełniania kryteriów oceny pracy nauczyciela, od których uzależnione jest otrzymanie oceny wyróżniającej, oceny bardzo dobrej, oceny dobrej, a także oceny negatywnej. I tak, aby otrzymać ocenę wyróżniającą poziom spełniania kryteriów oceny pracy musi wynosić nie mniej niż 95%. Określenie na takim poziomie możliwości otrzymania oceny wyróżniającej podyktowane jest chęcią zapewnienia, aby ocenę taką mogli otrzymać tylko ci nauczyciele, którzy wyróżniają się wysoką jakością swojej pracy. Ustalenie poziomu spełniania kryteriów oceny pracy na poziomie mniejszym niż 55% skutkuje oceną negatywną. Ponadto proponuje się, aby na ocenę bardzo dobrą nauczyciel spełniał kryteria na poziomie nie mniejszym niż 80%, a na ocenę dobrą na poziomie nie mniejszym niż 55%.

W § 7 i 8 określony jest tryb dokonywania oceny pracy. Wskazuje się, że w przypadku dokonywania oceny pracy z inicjatywy dyrektora szkoły lub na wniosek organu sprawującego nadzór pedagogiczny, organu prowadzącego szkołę, rady szkoły lub rady rodziców, dyrektor szkoły niezwłocznie powiadamia nauczyciela, w formie pisemnej, o wszczęciu procedury dokonywania oceny jego pracy. Ponadto proponuje się, aby opinie wyrażane przez opiekuna stażu o dorobku zawodowym nauczyciela za okres stażu (art. 6a ust. 5 pkt 2 ustawy – Karta Nauczyciela), samorządu uczniowskiego (art. 6a ust. 5 pkt 3 ustawy – Karta Nauczyciela), doradcy metodycznego, opinii innego nauczyciela dyplomowanego lub mianowanego, opiekuna naukowo-dydaktycznego na temat pracy nauczyciela (art. 6a ust. 5 pkt 4 ustawy – Karta Nauczyciela) były wyrażane na piśmie i zawierały uzasadnienie.

W § 9 zawarta jest propozycja regulacji odnosząca się do karty oceny pracy. Oryginał karty oceny pracy dyrektor szkoły doręcza nauczycielowi, natomiast odpis karty oceny wraz z oryginalnymi załącznikami włącza się do akt osobowych nauczyciela. Do karty dołącza się m.in. opinie wydawane na temat pracy nauczyciela i dyrektora. Ponadto określa się co zawiera karta oceny pracy, z wyraźnym wskazaniem, że uzasadnienie oceny pracy obejmuje odniesienie się do spełnienia przez nauczyciela kryteriów oceny pracy.

Przepisy § 7–9 mają odpowiednie zastosowanie do ustalania oceny pracy dyrektora szkoły. Przy ocenie pracy dyrektora zasięga się opinii rady szkoły i zakładowych organizacji związkowych działających w szkole, w której zatrudniony jest dyrektor (art. 6a ust. 7 ustawy – Karta Nauczyciela).

W § 10 uregulowany jest tryb odwoławczy od oceny pracy nauczyciela. Odwołanie od oceny pracy nauczyciela składa się za pośrednictwem dyrektora szkoły do organu sprawującego nadzór pedagogiczny. Dyrektor jest zobowiązany przekazać odwołanie niezwłocznie (nie później niż w terminie 5 dni roboczych) do organu nadzoru pedagogicznego. Odwołanie od oceny pracy rozpatrywane jest przez zespół oceniający powoływany przez organ nadzoru pedagogicznego. Skład tego zespołu uzależniony jest od miejsca zatrudnienia nauczyciela i zajmowanego stanowiska. Co do zasady w skład takiego zespołu wchodzi dwóch przedstawicieli organu sprawującego nadzór pedagogiczny nad szkołą, przedstawiciel rady pedagogicznej szkoły, przedstawiciel rodziców wchodzących w skład rady szkoły, a w szkole, w której rada szkoły nie została powołana - przedstawiciel rady rodziców (z wyłączeniem szkół, w których nie tworzy się rady rodziców), właściwy doradca metodyczny lub nauczyciel konsultant, a także przedstawiciel zakładowej organizacji związkowej wskazanej przez nauczyciela. Pewne odmienności są w składzie zespołu oceniającego rozpatrującego odwołanie od oceny pracy nauczyciela konsultanta (2 przedstawicieli organu sprawującego nadzór pedagogiczny, przedstawiciel zakładowej organizacji związkowej wskazanej przez nauczyciela oraz przedstawiciel nauczycieli konsultantów zatrudnionych w danej placówce doskonalenia nauczycieli), nauczyciela doradcę metodycznego (zamiast doradcy metodycznego lub nauczyciela konsultanta powołuje się przedstawiciela nauczycieli konsultantów zatrudnionych we właściwej placówce doskonalenia nauczycieli) i nauczyciela publicznego kolegium pracowników służb społecznych (obok dwóch przedstawicieli organu sprawującego nadzór pedagogiczny i przedstawiciela zakładowej organizacji związkowej wskazanej przez nauczyciela powołuje się również przedstawiciela rady programowej oraz właściwego opiekuna naukowo-dydaktycznego). Na przewodniczących w tych zespołach wyznacza się jednego z przedstawicieli organu sprawującego nadzór pedagogiczny. Należy zauważyć, że w stosunku do obecnych przepisów proponuje się powiększenie składu zespołu oceniającego o przedstawiciela organu sprawującego nadzór pedagogiczny. Propozycja ta ma na celu wzmocnienie merytoryczne składu zespołu oceniającego, rozpatrującego odwołanie od oceny pracy.

Nową propozycją jest wprowadzenie obowiązku wysłuchania przez zespół oceniający nauczyciela, który wniósł odwołanie. Niestawienie się nauczyciela nie wstrzymuje jednak rozpatrywania odwołania przez zespół oceniający i wydania rozstrzygnięcia.

Rozstrzygnięcia zespołu oceniającego polegające na podtrzymaniu oceny pracy, jej uchyleniu i ustaleniu nowej oceny pracy oraz uchyleniu oceny pracy i przekazaniu sprawy do ponownego ustalenia oceny pracy, w przypadku dokonania oceny pracy z naruszeniem prawa, zapadają zwykłą większością głosów członków zespołu obecnych na jego posiedzeniu, a w przypadku równej liczby głosów decyduje przewodniczący zespołu. Wszystkie powyższe

rozstrzygnięcia wymagają pisemnego uzasadnienia, a nowa ocena pracy przygotowywana jest w tej samej formie, w której przygotowuje ją dyrektor szkoły, tj. na karcie oceny pracy.

W § 12 określa się kryteria oceny pracy dyrektora szkoły. Kryteria określone w ust. 1 tego przepisu dotyczą wszystkich dyrektorów szkół, a więc zarówno tych, którzy realizują zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze, jak i tych, którzy takich zajęć nie realizują. Dyrektorzy realizujący powyższe zajęcia muszą spełnić również kryteria, które odnoszą się do nauczycieli mianowanych i dyplomowanych, w zależności od posiadanego stopnia awansu zawodowego. Natomiast tych dyrektorów szkół, którzy nie realizują zajęć, obejmują także kryteria dotyczące:

- wspierania ucznia w jego rozwoju, kierując się dobrem ucznia, troską o jego zdrowie i z poszanowaniem jego godności osobistej,
- kształtowania u uczniów postaw obywatelskich i prospołecznych oraz szacunku do drugiego człowieka, w tym przez własny przykład nauczyciela,
- pobudzania inicjatyw uczniów poprzez inspirowanie ich do działań widocznych na forum szkoły i pozaszkolnym oraz sprawowania opieki nad tymi inicjatywami,

Oceny cząstkowe dyrektora szkoły, tak jak obecnie, są dokonywane przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny lub organ prowadzący, bądź wspólnie przez te organy.

W § 13 reguluje się tryb odwoławczy od oceny pracy dyrektora szkoły, polegający na złożeniu przez dyrektora wniosku o ponowne ustalenie oceny pracy. Wniosek taki rozpatrywany jest przez zespół oceniający powoływany przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny w składzie:

- dwóch przedstawicieli organu sprawującego nadzór pedagogiczny,
- przedstawiciel organu prowadzącego,
- przedstawiciel rodziców wchodzący w skład rady szkoły, a w szkole, w której rada szkoły nie została powołana - przedstawiciel rady rodziców,

na wniosek dyrektora do składu zespołu oceniającego powołany może być również:

- nauczyciel doradca metodyczny lub nauczyciel konsultant,
- przedstawiciel wskazanej przez ocenianego dyrektora szkoły zakładowej organizacji związkowej.

Pewne odrębności przewidziane są w składzie zespołu oceniającego rozpatrującego wniosek o ponowne ustalenie oceny pracy dyrektora publicznego kolegium pracowników służb społecznych (zamiast przedstawiciela rodziców wchodzącego w skład rady szkoły/przedstawiciela rady rodziców i nauczyciela doradcę metodycznego lub nauczyciela konsultanta powołuje się przedstawiciela uczelni sprawującej opiekę naukowo-dydaktyczną nad publicznym kolegium pracowników służb społecznych - wskazany przez rektora oraz przedstawiciela rady programowej) oraz dyrektora placówki doskonalenia nauczycieli (do składu nie powołuje się przedstawiciela rodziców wchodzącego w skład rady szkoły/przedstawiciela rady rodziców i nauczyciela doradcę metodycznego lub nauczyciela konsultanta). Zespołom oceniającym przewodniczy jeden z przedstawicieli organu

sprawującego nadzór pedagogiczny, a jednocześnie w ich skład nie mogą być powoływane osoby, które uczestniczyły w dokonywaniu oceny, od której dyrektor szkoły się odwołuje. W skład zespołu oceniającego rozpatrującego wnioski o ponowne ustalenie oceny pracy kierownika szkolnego punktu konsultacyjnego przy przedstawicielstwie dyplomatycznym, urzędzie konsularnym lub przedstawicielstwie wojskowym Rzeczypospolitej Polskiej w skład zespołu oceniającego powołuje się tylko jednego przedstawiciela organu sprawującego nadzór pedagogiczny i wyznacza się go na przewodniczącego zespołu, natomiast w pozostałym zakresie skład tego zespołu nie ulega zmianie.

W § 14 proponuje się termin wejścia w życie rozporządzenia z dniem 1 września 2018 r., tj. równocześnie z wejściem w życie zmian w ustawie – Karta Nauczyciela w zakresie oceny pracy nauczycieli, wprowadzonych ustawą o finansowaniu zadań oświatowych.

Przedmiot niniejszej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej. W szczególności regulacja nie mieści się w zakresie przedmiotowym zagadnień podlegających konsultacjom z Europejskim Bankiem Centralnym, zgodnie z art. 2 ust. 1 decyzji Rady z dnia 29 czerwca 1998 r. (98/415/WE) w sprawie konsultacji Europejskiego Banku Centralnego udzielanych władzom krajowym w sprawie projektów przepisów prawnych (Dz. Urz. UE L 189 z 03.07.1998, s. 42).

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców.

Projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Edukacji Narodowej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.).

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych i w związku z tym nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych, określonej w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Jednocześnie, odnosząc się do § 12 pkt 1 załącznika do rozporządzenia w sprawie „Zasad techniki prawodawczej”, należy stwierdzić, że projekt rozporządzenia uwzględnia regulacje, w stosunku do których nie ma możliwości by mogły być podjęte za pomocą alternatywnych środków.